

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1709. Soc. 170.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

ivit missiones sacras. Illius sanctos mores Antonius Vieira Episcopus Angrensis, & ipse vir sanctimoniam præclarus maximi æstimavit.

21. Romæ amisit Provincia P. Emmanuelem Corream ortum Loandæ. Rhetoricam, Philosophiam, moralem scientiam, & Theologiam usque ad primariam cathedram professus Eboræ, ibique Doctoris condecoratus insignibus. Egit Rectorem Conimbricensem, Provinciale, Assistentem P. Thyrsi; & post ejus mortem librorum generalem Censorem in Collegio Romano. Exornavit pretiosissimè intra Collegium Eborense sacellum B. Virginis à Conceptione, illudque dotavit reditu perpetuo, tanquam amoris sui erga Virginem, & erga Collegium, in quo fuerat educatus, monumentum sempiternum. Plurimum in se, & in aliis religiosam observantiam procuravit; modestissimus ipse, & observantissimus, in rebus agendis vix ullus animosior. Rectorem Conimbricensis Academiae adversus nostras scholas aliquid infuetum audentem obvio ejus conatibus diplomate sic absterruit, ut progredi refugeret. E sacro suggesto ad populum conciones habuit par præstantissimis, & ornatissimis in omni dicendi genere. Reliquit paratam typis *Ideam Consilarii*, quod opus post illius mortem Romæ donatum publicâ luce.

P. Emmanuel Correa.

Annus 1709. Soc. 170.

I.

Renascitur hoc anno quindenniorum controversia. Noluit Pontifex approbare Conventionem à Cardinali Nuntio factam 5. Januarii anni 1707. majorémque pecuniæ summam petens minabatur privanda Collegia nostra Ecclesiis sibi unitis juxta tenorem Bullarum Pauli II. & Pii ac Sixti V. quæ cum sint præcipua illorum dos, & fundamentum, illo amoto, procul dubio corruerent. Ut hunc fatalem vitaret ictum P. Emmanuel Diasius tum temporis Provincialis, nemine consulto solvit Romæ universam pecuniam, quæ à Pontificis Ministris petebatur. Id Rex contra suum honorem factum reputans vehementer iratus est Provinciali, & Generali: illi, quia solverat contra ipsius mandata; isti, quia solutionem urserat; ideoque Provinciale in exilium misit, & P. Francisco Tavario, quem is in suo diceffu Vicarium Provinciale renuntiaverat, injunxit, ne ullam P. N. Generalis ordinationem exequeretur, nec permetteret, ut ullum jus in sibi subditos Patres Lusitanos exerceret.

Ob quindennia quæ de novo passimus.

2. Septem Indicas missiones aggressi sunt, Lusitani quatuor, tres Germani. Præerat P. Emmanuel Sâ Tansmontanus, qui proximo anno Goâ venit: reverebatur à Serenissimo Rege Lusitaniæ nominatus Patriarcha Æthiopiæ. De Lusitanis erat Alexius Pintus scholasticus tiro Ulyssiponenfis, qui, cum hæc scribuntur, naviter incumbit excolendis neophytis regni Madurensis. Ad Maranoniam duo navigarunt P. Thomas Linchius alienigena, & Emmanuel Silva Coadjutor Lusitanus.

Profecti ad Indiam, & Maranoniam.

3. Villævissosæ Patres domus Professæ tum labente, tum superiore anno utilissimi fuere Anglis militibus. Animabant orthodoxos, ac in templo nostro foribus clausis audiebant consistentes. Nam si Ductores hæretici deprehenderent præsentibus sacris, crudelissimè flagellabant, aliisque afficiebant suppliciis; unde non pauci mortem subièrunt. Unus aliquis Robertus Noaton comprehensus interesse sacro, flagellis dirè cæditur, dein humi strati pectus, & ventrem pedibus premunt hæretici, inclamantes, *Ejice foras Papam, quem gestas intus*. Sic penè interemptum projiciunt in viam publicam, è qua ereptus à nostris, ac omnibus munitus sacris præfidiis animam martyrio laureatam efflavit.

Nostrorum opera circa Anglos.

4. Angli Octobri mense suspenderunt è resti desertores octo, quinque Germanos orthodoxos, Belgas duos, & unum Batavum, qui tres erant hæretici, nostrorum operâ ad fidem reducti. Vitam omnibus promiserunt Angli, ampla insuper dona, & honores militares, si Romana sacra desererent: sed omnes constantes ad ultimum anhelitum persistere, nostris eos adversus tot insultus

Antonius Franco.

I i i

mali

mali dæmonis tutantibus. Funera tanto honore procurata, ut hæretici sint mirati nostrorum pietatem, charitatem; eos postea obvios multâ urbanitate saluta-
bant.

Obit P. An-
tonius Regus.

5. Nostorum jam felices obitus, bonaque exempla commemoro. Romæ decessit P. Antonius Regus Carvalliensis. Finitis Theologiæ studiis Romam vocatus ibi vixit cæteram vitam diversis distentis occupationibus. Egit Assistentem. Plures annos curæ habuit munus Residentis Lusitani Regis. Dona, quæ fungentibus tali honore solent mitti propter expedita negotia, consumpsit tum impertiendo eleemosynas, tum ornando in Domo Professâ pulcherrimo sacello Mariano, expensis in id supra viginti millibus cruciatorum.

6. Præterea donavit ampla legata missionibus transmarinis, Collegio Conimbricensi, ac domo probationis Ulyssiponensi. Ut in perpetuum vigeret cultus Marianus, instituit singulis sabbathis cantandas litanias, & referendum B. Virginis miraculum, relicto ad sustinendas expensas arsuræ ceræ annuo reddito. Porro typis dedit libellum precum pro diebus præviis festo S. Ignatii, quibus narratur Divi aliquod factum: ad talem expensam constituit pariter redditum stabilem.

7. Quamvis Rex concessisset illi, de regiis pecuniis sumeret, quidquid ipsi videretur, & opus foret, nihil voluit. Usus erga se ipsum multâ severitate. Victus erat communis, solum admisit, qui aleret. Potionibus peregrinis abstinent, quanquam ipsi erant necessariae ad vires habendas, quæ sufficerent labori obeundi pedibus per urbem tractando Regis negotia. Curru enim, licet id Romæ tolerabilius, quàm in Lusitania, ejus humilitas uti non est passâ.

P. Ludovicus
Alvarus.

8. In Domo Professâ Ulyssiponensi 13. Februarii P. Ludovicus Alvarus nonagenario major. Rhetoricam, Philosophiam, & sacras litteras exposuit Conimbricæ. Rexit Collegia Angrense, Portuense, Eborense, Domum Professam Ulyssiponensem, ac tandem universam Provinciam. In lucem edidit aliquos libros asceticos, & alios concionum, præterea Latine *Josephum illustratum*. Obivit sacras missiones. Dum per vires licuit, nunquam se laboribus Instituti nostri denegavit.

P. Sebastia-
nus Magala-
nius.

9. Ibidem 23. Julii P. Sebastianus Magalanus Domus Præpositus. Natus est in urbe Tingi quondam Lusitanorum colonia in ora maris Atlantici. Tradidit Eboræ Philolophiam, Theologiam Ulyssipone. Gubernavit Collegium D. Antonii, Domum Professam, ac totam Provinciam. A Confessione Domus Professæ. In tot muneribus nihil transgressus terminos religiosæ modestiæ & demissionis. Vix Rex ullum habuit ad latus suum, cui æquè fideret, ac Sebastiano.

10. Annum redditum ab Rege ad sustentationem Confessarii destinatum jubebat colligi à Procuratore domus Professæ, in ejusque usus expendi. Mortuo Rege à se rejecit hujusmodi pensionem; sed jubente continuari novo Rege, eidem domui colligendum reliquit. Illud mirabile erat, quòd monetæ neciret valorem. Si largiturus erat, rogabat socium, ut computatam, & numeratam sibi dandam summam traderet. Si mutuam petivit pecuniam, poposcit, jussâ computatione committerent. Cubiculum omni caruit ornatu, solum ibi apparebant, quæ usui necessaria sunt cuilibet religioso pauperrimo.

11. Nullus magis assiduus in sella confessionum diebus, quibus fit populi concursus. Ajebat Confessario religioso non curandum, an alii ad tribunalia venirent, sed solum DEum laboris remuneratorem attendendum. Ille primus erat, qui cum aliis adibat carceres ad excipiendas confessiones. Vicium communi, & obvio contentus. Plurimum favit missionibus transmarinis. Curabat, ut nostri Concionatores studiosi forent movendi corda, non placendi auribus. Corpus suum domabat jejuniis, ciliciis, & flagellis. Ex animo virtutum studiosum probat vita per me typis excusa.

12. In eadem Domo 11. Decembris octogenario major P. Emmanuel ^{P. Emmanuel} Silva Egenfis. Docuit Conimbricæ Rhetoricam. Ad sacras conciones singu- ^{Silva.} laribus instructus donis, mandavit typis aliquot volumina, quæ magni fiunt, Rexit Collegia Maderense, Portuense, Eborense, totam Provinciam, & postea domum Professam. Postremos annos transegit cæcus, se totum divinis rebus addicens.

13. Conimbricæ 24. Aprilis P. Joannes Coutinius Pombalensis natus ^{P. Joannes} annos sex & sexaginta. Rector fuit Collegii Cetobricensis, unde retulit tre- ^{Coutinius.} morem manuum, ob quem deinceps nequit frequentare sacrum suggestum, ubi cum plausu audiebatur. Vulgavit tria volumina, quæ dicit *stomata concionatoria*. Mores hominis pleni erant religione.

14. In eodem Collegio Emmanuel Brandamus septem menses vixit post ^{Emmanuel} biennium, obiitque Augusti nonâ. Cùm phthisis apparerent indicia ante nun- ^{Brandamus.} cupata vota, plurimum afflictabatur timore Societatem amittendi. Ajebat enim, se mille mortes velle potius, quàm perdere tantum bonum. Visentem matrem & amplecti conantem, tangi non sustinuit, nec potuit adduci, ut apertis eam oculis intueretur. Tandus pudor, modestia, & verecundia innocentes mores exornabat. Augusti 10. Emmanuel Silva annos quatuor humaniores litteras ^{Emmanuel} docuerat, cùm phthisi cœpit contabescere. Mira in eo morum probitas. Po- ^{Silva.} meridianas horas ferè conterebat orans in templo.

15. In Residentia Passio de Sousa 23. Septembris P. Joannes Rocha do- ^{P. Joannes} mo Portuensis. Conimbricæ eò missus, ut Cœlum vicinum patrio mederetur ^{Rocha.} phthisi. Conimbricæ Rhetoricam tradiderat. Insanum absque necessitate studium extenuavit vires; dabat jam operam Theologiæ. Vitæ integritatem vel ante initam Societatem inde noscas, quòd semel ad turpia allectus, virum potentem horruit castissimus adolefcens, & ab eo tanquam à serpente aufugit. Apud nos DEO, ac libris impensè vacaverat.

16. In Collegio Insulano Michaëlenfi 5. Februarii P. Josephus Barretus ^{P. Josephus} Cantanediensis. A teneris apparuerunt in eo quædam sanctarum propensio- ^{Barretus.} num argumenta. Trimulus erat, cùm nutricem indusio nudare conantem, applicitis utriusque lateri manibus, prohibuit, ne exueretur. Id casu non factum constitit ex aliis occasionibus, quibus infans nudari non fivit. Quamvis esset naturæ vividæ, inutiles æqualium confabulationes, & ludos refugiebat, deditus adeundis templis, & audiendis Missæ sacrificiis. Apud nos vixit instar hominis Angelici. Existimatum est retinuisse ad vitæ extremæ agonem primam gratiam. Ejus mores fecerant tam spectabilem, ut post mortem de rebus, quibus est usus, peteretur aliquid à quàm plurimis, tanquam reliquias servaturis. In ea insula morales scientias tradiderat; deinde rexit Fayalense Collegium: modò redibat in Lusitaniam, sed appulsus ad insulam Michaëlensem occubuit morti ex calculo lubortæ.

Annus 1710. Soc. 171.

1.

AD Augustum mensem anni hujus communem rem Provincie administra- ^{P. Joannes} vit P. Franciscus Tavarus Vice-Provincialis, stante Regis prohibitione, ^{Pereira Vifi-} quâ jusserat, ne mandatum ullum Generalis executioni daretur: eâ tan- ^{tator,} dem irâ 10. Julii temperatâ, permissa est communicatio cum Generali, & facultas legendi patentes litteras, quas dederat pro novo Moderatore; in eis constituebat Provincie Visitatorem, & simul Vice-Provincialem P. Joannem Pereiram Collegii Conimbricensis Rectorem; de quo supra memoravimus, Brasili- cam Provinciam gubernasse. Fuit hujus Provincie decimus quintus Visitator, nec illi defuerunt labores sequentibus annis explicandi.

2. Vigesima quinta die Martii è Gaditano portu solverunt in Americam ^{Octoginta} Castellanam naves dux divitiis onustæ, vehebantur in eis octoginta de Socie- ^{de nostris Ca-} tate ^{stellanis ca-} ^{pti à Batavis,}

Antonius Franco.

l i i 2